

DER TEMPEL in het N. V. V. gehouden, het rapport der R. K. diocesane werkliedenorganisaties, het congres der Alg. Ned. Werkl. Verbond en misschien nog vele andere kunnen dit leeren), waar velen dezer naast de Maatschappij zullen staan in haar streven naar verbetering op dit gebied, is politiek succes met het achteruitschuiven van dit arbeidersbelang m. i. a priori reeds uitgesloten, ofschoon ik eerlijk moet bekennen van politiek slechts dit weinige te weten, dat een buitenstaander er niet veel van snapt en dus mogelijkheid op succes door mij niet heelemaal kan worden ontkend.

De reden, die de schrijver zelf opgeeft is: „in de wetgevende vergadering mag niet gebracht worden het denkbeeld, dat de reeds gepubliceerde meening de „communis opinio” der Nederlandsche geneeskundigen weergaf”.

Nu heeft de Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst de stemmingsverhoudingen in haar adres trouw weergegeven, waarschijnlijk toch wel het meest betrouwbare beeld van de opinie der Nederlandsche geneeskundigen „Communis opinio” en „geneeskundigen” is trouwens de oervoorstelling eener contradictio in termines. Gevaar voor die opvatting bij de wetgevende vergadering bestond dus vermoedelijk niet. Ofschoon mij dus vooralsnog het motief of de motieven, welke BROCX hebben geleid, om op den Oudenjaarsdag 1906 de Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst dezen sneeuwbal met een steen erin naar het hoofd te gooien, duister blijven, heb ik gemeend aan de uitnoodiging der Centrale Commissie te moeten voldoen om openlijk deze handelwijze af te keuren, al verheel ik mij niet, dat de Maatschappij meerdere leden telt, beter in staat dan ik, deze kritiek te leveren.

Vreeland, Mei 1907.

L. L. POSTHUMA.

INGEZONDEN.

HET VOORSTEL A VAN HET HOOFDBESTUUR EN DE AMENDEMENTEN APELDOORN EN ZUTPHEN.

Het voorstel A van het hoofdbestuur luidt: „De algemeene vergadering draagt het hoofdbestuur op, een commissie in te stellen voor medische beroepsstatistiek” (zie dit *Tijdschrift* van 30 Maart l.l., waar ook de uitvoerige toelichting is te vinden).

Dit voorstel acht ik zeer belangrijk, niet zoozeer om den inhoud, als wel om de reden, waarom het ingediend is.

Niet een willekeurige afdeeling, beïnvloed door een paar leden op de een of andere vergadering, maar het hoofdbestuur zelf, wil ons drijven in statistische richting. De heerschappij der beschouwingen, der subjectieve indrukken heeft afgedaan, „tellen en meten” moet het wachtwoord zijn. Ik steun dit denkbeeld van ganscher harte, maar geloof toch niet, dat het hoofdbestuur in de uitwerking daarvan gelukkig is geweest. In de uitwerking toch schemert de vroegere geringschatting voor de statistiek weer door: een willekeurige commissie van 5 medici zal het zaakje wel even opknappen. In hun vrijen tijd kunnen de heeren zich dan wel zoo'n beetje met statistiek bezighouden.

Dit nu gaat niet.

Wat is statistiek? *a.* het objectief, accuraat, systematisch en eerlijk verzamelen van gegevens over een of ander onderzoek; *b.* het trekken van juiste conclusies en het weten, hoe juist die conclusies zijn. Nu zijn de medici als zoodanig ongeschikt tot *b* wegens gebrek aan kennis en ongeschikt tot *a* wegens gebrek aan gelegenheid.

In de wandeling wordt onder statistiek meestal het onder *a* genoemde verstaan en aan ieder mensch zelf overgelaten, zijn conclusies te trekken; vandaar allerlei minder vleierende uitdrukkingen aan het adres van de statistiek gericht en beweringen als: „uit statistiek kan men halen wat men wil” en dergelijke; of eenigszins hoonend: „l'art de grouper les chiffres”.

Echter het onder *b* genoemde, dat is eerst statistiek en ter kenschetsing daarvan is deze laatste, hoonend bedoelde, omschrijving de meest juiste, en de prachtigste, die ik ooit heb gelezen: „l'art de grouper les chiffres”, de kunst om de cijfers te groepeeren.

Een kunst nu beoefenen, moet de kunstenaar. Een kunst beoefenen kan niet ieder, een kunst beoefenen is iets aparts, iets hoogers, iets dat aangeleerd kan worden, alleen door wie aanleg hebben, iets dat niet is voor een willekeurige commissie van 5 leden — medici.

Het onder *b* genoemde ligt niet op onzen weg; maar het onder *a* genoemde evenmin. Niet om de kennis; de kennis daartoe is zeer zeker in 5 medici gevaren, maar de gelegenheid ontbreekt.

Ter toelichting hiervan moge volgen, wat in het laatste jaar verder gedaan is op statistisch gebied ten opzichte van het vraagstuk van de besmettelijkheid der tuberculose.

Het vorige jaar stelde de afdeling Groningen voor (voorstel F zie *Tijdschr.* 1906, I, blz 1155); „De Nederl. maatschappij tot bevordering der geneeskunde verzoekt der regeering, aan den centralen gezondheidsraad (resp. centraal bureau van de statistiek) op te dragen, het vraagstuk van de al of niet besmettelijkheid van tuberculose aan een nauwkeurig statistisch onderzoek te onderwerpen”.

De nadere toelichting volgde op blz. 1469 van mijn hand.

Om te zien, of het daar medegedeelde, aan de studeertafel opgestelde schema praktisch wijziging behoefde, is er door de afdeling Groningen een begin van uitvoering mee gemaakt 1).

Daartoe werden allereerst inlichtingen ingewonnen bij 100 gemeentebesturen (en maar enkele vragen slechts, op een briefkaart vermeld); 57 daarvan antwoordden niet, en één achtte zich niet gerechtigd tot inlichtingen geven.

Bij de verdere bewerking van de gemeente Middelburg, waar ik alle mogelijke hulp en medewerking verkreeg, moest er nu en dan omtrent personen, die verhuisd waren, worden geïnformeerd. Waren deze overleden, dan werd de doodsoorzaak door vele gemeenten niet medegedeeld. Ik maak hierop

1) De bedoeling was, een voltooid bewerking van een gemeente aan het hoofdbestuur te zenden, ten einde tegelijk met het (eenigszins gewijzigd aangenomen) voorstel F aan de regeering aan te bieden. Door verschillende omstandigheden is deze bewerking vertraagd en kon eerst dezer dagen aan het hoofdbestuur worden verzonden.

geen aanmerking, maar deel het slechts mede, als een groot struikelblok, dat iedere willekeurige medische commissie ook op haar weg zal vinden.

Dan de kosten, die zeer oploopen, daar bijv. gemeentebesturen niets gratis doen en een door het hoofdbestuur gewenschte *permanente* commissie ook op andere wijze schatten gelds zal kosten.

Zoo'n commissie kan niet anders dan duur en onvolledig, siecht werk leveren, afgezien nog van de overweging of men gratis aan de welwillendheid van zijn medeleden mag opdragen een taak, die, conscientieus opgevat, den vollen mensch vordert.

Daarom hoop ik, dat het hoofdbestuur in zal gaan op de amendementen Apeldoorn en Zutphen. Beide amendementen geven een verbetering. Van regeeringswege moet deze zaak uitgaan. Komen moeten wij tot een medisch-statistische instelling, tot een afdeling van het centraal bureau voor de statistiek, waar de geneeskundige kant der samenleving wordt bekeken, zooals voor scheepvaart, landbouw enz. eveneens geschiedt. Daarom acht ik het amendement-Zutphen het beste, maar daarin wordt weer gemist het contact, dat er moet zijn met de medische wereld, wat in het amendement-Apeldoorn (welke afdeling zich zoo'n commissie zeker voorstelt als gedeeltelijk uit medici bestaande) weer meer doorstraalt.

Zoo ik een advies mag geven, dan zou het dit zijn, dat de afdelingen Apeldoorn en Zutphen hun amendementen in dien geest samensmolten. Maar nu hoorde ik dezer dagen van terzijde, (en dit als weerlegging van mijn meening, dat de zaak van regeeringswege moet uitgaan) dat het de bedoeling van het hoofdbestuur is, om materiaal te verzamelen, in hoofdzaak op sociaal-medisch gebied. Wil dat zeggen, zóó, dat het alléén tot voordeel strekt van onze vakvereniging? Maar dat kan ik in de toelichting van het hoofdbestuur niet lezen en behoort immers reeds tot de taak van de centrale commissie voor beroepsbelangen.

Uit de toelichting op blz. 895 lees ik, dat aan het hoofdbestuur een breeder plan voor oogen staat, een plan tot heil voor wetenschap en volk, een plan, dat van den centralen gezondheidsraad reeds lang had moeten zijn uitgegaan.

Kollum, 17 Juni 1907.

Dr. A. SCHUCKINK KOOL.

BRIEFWISSELING.

TWEEDE INTERNATIONAAL CONGRES VOOR ZUIGELINGENKEUKENS (GOUTTES DE LAIT).

Ter inleiding van het congres zal de vraag worden gesteld „of de tijd is aangebroken, dat het congres voor zuigelingenkeukens als voorwerp van zijn bemoeiingen ook zal opnemen instellingen en inrichtingen, die de bescherming van den zuigeling (protection de l'enfance du premier âge) in den meest uitgebreiden zin beoogen”.

Rapporteurs over deze vraag zijn o. a. CONCETTI, ESCHERICH, HEUBNER en JOHANNESSEN, en, te oordeelen naar hetgeen de *thans reeds verschenen rapporten* concludeeren, lijdt het geen twijfel of het congres zal de vraag in bevestigenden zin beantwoorden.